

PROEFLESSENSERIE

GROEP 3

Spelling

Februari 2026

MAAK(T) LEZEN LEUK

actief
leren
lezen®

Inleiding proeflessenserie spelling

De proeflessenserie voor spelling groep 3 bestaat uit:

Handleiding leerkracht.....	3
Instructie per spellingsles.....	7
Werkboeklessen.....	11
Nadenkertje.....	17

Elke les is verdeeld in 5 onderdelen van 20 minuten, voor elke dag van de week. In de lessen komen alle spellingscategorieën voor groep 3 aan bod. Deze vormen een zinvolle extra oefening met de geleerde woorden en zinnen.

Handleiding leerkracht

Dagelijkse praktijk

De lessen kunnen starten op elke gewenste schooldag en bestaan uit 5 delen.

- **Dag 1**

Aanbieden van de woorden zoals beschreven in de handleiding. De blokken helpen om de leerlingen te leren hoe ze een woord in stukjes kunnen hakken.

- **Dag 2**

Inoefening van de aangeboden woorden en de zin.

- **Dag 3**

Er wordt gestart met een puzzel, waarbij zorgvuldig spellen belangrijk is. Daarna inoefening van de aangeboden of extra woorden en zin. Indien gewenst kan de leerkracht een oefendictee geven met de eerder aangeboden woorden en zinnen.

- **Dag 4**

Er wordt gestart met een opdracht met woorden in ballonnen waarmee de leerlingen zelf zinnen mogen maken. Hoe grappiger de zin, hoe beter! Daarna verdere inoefening van de aangeboden of extra woorden en zinnen. De leerlingen kiezen de woorden die ze moeilijk vinden en schrijven deze nogmaals 3x op. Indien gewenst kan de leerkracht een oefendictee geven met de eerder aangeboden woorden en zinnen. Er is ook een kopieervel met lege ballonnetjes (zie kopieerblad 7).

- **Dag 5**

Toetsing van de geleerde woorden en zin door middel van een dictee.

Bij het afsluitende dictee wordt in het begin gebruikgemaakt van de aangeboden woorden en de zin van diezelfde les.

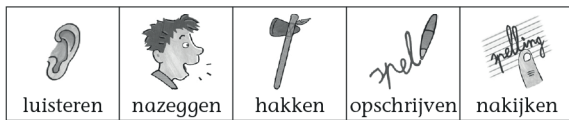
Zodra de leerlingen gewend zijn aan deze vorm van toetsen, is het wenselijk de woorden en zin te vervangen door andere woorden uit voorgaande lessen of woorden uit de aangegeven woordrijen uit map 1 en 2.

Wanneer de resultaten van de dictees goed tot zeer goed zijn, is het mogelijk het dictee af te nemen op het 4e lesmoment zodat het 5e lesmoment gebruikt kan worden voor het remediëren. Intussen kan aan de andere leerlingen een opdracht worden gegeven om het geleerde toe te passen in de vorm van creatieve schrijfopdrachten, zoals deze ook bij de verwerking van het begrijpend lezen wordt aangeboden. Bij deze opdrachten is het wel de bedoeling dat de leerkracht de opdrachten nakijkt op spelling en taalgebruik en eventuele fouten laat verbeteren.

Leerlingen die moeite hebben met de schrijfmotoriek kunnen de lessen maken op blanco (ringband)papier, of in een schrift met blanco blaadjes.

>> VERVOLG >>>

Nadenkertje

Een belangrijk onderdeel van de spellinglessen bestaat uit de instructie van en het oefenen met het principe van het nadenkertje. Dit nadenkertje is boven aan iedere bladzijde van de werkboeken afgebeeld. Daarnaast wordt het uitgedeeld aan alle leerlingen. Het kan ook worden afgebeeld op het digibord.

Door altijd volgens het principe van het nadenkertje te werken, ook bij de toegepaste spelling, wordt de spelling een bewust proces.

Het nadenkertje is een strook met afbeeldingen en woorden: luisteren, nazeggen, hakken, opschrijven, nakijken.

De leerlingen hebben hun eigen exemplaar voor zich op hun tafel liggen bij alle activiteiten waarbij ze bezig zijn met het schrijven van woorden. Het nadenkertje helpt de leerlingen om spelling altijd op dezelfde manier te benaderen: eerst luisteren, dan nazeggen, vervolgens het woord in stukjes hakken en nadenken (en verwoorden) wat moeilijk is aan een woord, dan opschrijven en tot slot nakijken wat er opgeschreven is.

Spelling is een auditieve vaardigheid, waarbij wat gehoord wordt, omgezet moet worden in geschreven taal. Dit vereist een goede concentratie en luistervaardigheid van de leerlingen en een leerkracht die rustig en duidelijk, goed articulerend spreekt.

Alle lessen en de dictees worden gemaakt in het werkboek. Voor leerlingen die moeite hebben met spelling zijn er bladen met lege blokken in de kopieermap opgenomen om extra te oefenen. Deze blokken helpen om de woorden in klanken of clusters op te delen.

In de werkboeken is ook ruimte voor extra dictees opgenomen. Deze kunnen gebruikt worden voor het extra oefenen van woorden met bepaalde spellingsmoeilijkheden. Maak hierbij gebruik van de kopieerbladen met woordrijen in de mappen 1 en 2, of laat elke leerling een woord opnoemen uit de laatste les of voorgaande lessen.

Uitleg bij de aanvulling op de module spelling van Actief Leren Lezen

Om onze spellingslessen meer verdieping te geven en de leerlingen meerdere keren per week te laten oefenen met een auditief dictee, hebben wij ervoor gekozen een aanvulling te schrijven op de huidige lessen van Actief Leren Lezen. Als leerkracht maak je zelf, kijkend naar de behoeften van de leerlingen en de groep, de keuze of je de lessen x.2 en x.4 vervangt door een les met een auditief dictee of dat je de les volgens de handleiding geeft. Het auditieve dictee vervangt in dat geval de les uit de reguliere handleiding waardoor er geen extra tijd nodig is.

Voor de lessen 2 en 4 hebben we een dictee toegevoegd. Door meerdere keren per week een auditief dictee met de leerlingen te doen, oefenen zij met het ophalen van informatie uit hun langetermijngeheugen. Hoe vaker je dit doet, hoe makkelijker en sneller de juiste spelling gebruikt wordt door de leerlingen. Door deze aanvulling gaan de leerlingen tijdens een week/les zowel met de visuele verwerking als de auditieve verwerking aan de slag.

We hebben ervoor gekozen om, indien mogelijk, de leerlingen ook gelijk het lidwoord bij het zelfstandig naamwoord te laten opschrijven.

In de dictees worden woorden aangeboden van de doelen van de afgelopen lessen. Zo oefenen ze tijdens een dictee meerdere doelen. Tijdens het maken van het dictee wordt actief gebruik gemaakt van het nadenkertje. De leerkracht monitort deze stappen en doet, indien nodig, enkele woorden voor en samen met de leerlingen. Tevens loopt de leerkracht tijdens het dictee actief door de klas om directe feedback te geven. Dit is een effectief bewezen manier die ervoor zorgt dat leerlingen zich de juiste manier van woorden schrijven goed eigen maken.

Na afloop van het dictee worden de woorden en de zin met de leerlingen besproken en samen nagekeken. Een verkeerd gespeld woord wordt gelijk goed opgeschreven. Zo ontvangen de leerlingen direct feedback op hun spellingsproces en heb je als leerkracht zicht op de voortgang van zowel de groep als de individuele leerlingen.

De dictees kunnen in het werkboek gemaakt worden op de schrijfregels die bij de lessen staan. Hier is dan ook ruimte voor het eventueel verbeteren van het woord.

Heb je vragen of juist suggesties over hoe we de module spelling nog verder kunnen verbeteren? Laat het ons weten via redactie@actieflerenlezen.nl.

Les 14

14.1 Volgens de handleiding.

14.2 Dictee:

woorden: **de bril, de kluis, de tang, schuin, de laars, mals**
zin (uit de handleiding): **een schol is een vis.**

14.3 Dictee met de woorden en de zin uit de handleiding:

woorden: **ik schop, de schaar, het schip, scheel, de schok, het schot**
zin: **de stem is schor.**

14.4 Dictee:

woorden: **de koers, ik sjoel, de griep, de ramp, veel, de schoen**
zin: **een ree staat in de tuin.**

De zinnen maken met de ballonnen als afsluiting.

14.5 Volgens de handleiding.

Instructie per spellingsles

Spelling les 14: sch-

Doel van de les

Het foutloos schrijven van de opgegeven woorden met behulp van het nadenkertje.

Lesduur

Elke dag een les. Elke les (.1 tot en met .5) duurt 20 minuten.

Algemene opmerkingen

Leerlingen die moeite hebben met de motoriek van het schrijven kunnen de woorden en de zin op een leeg vel schrijven of op een van de kopieerbladen spelling.

Spellen volgens het nadenkertje

Het nadenkertje staat boven aan elke bladzijde en is in het bezit van elke leerling.

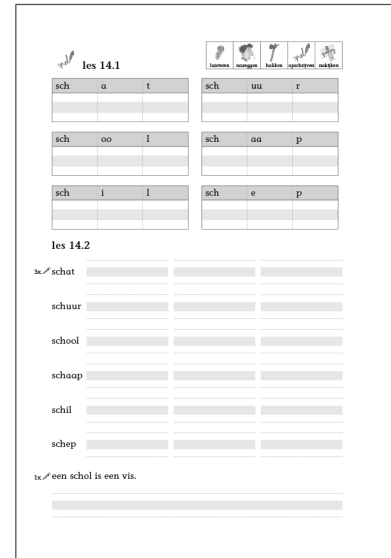
- Luisteren** Zeg het woord hardop (langzaam, duidelijk en goed articulerend).
- Nazeggen** De leerlingen zeggen het woord hardop na.
- Hakken** Herhaal het woord en zeg het daarna nog 3x verdeeld in klanken (zie hieronder). De leerlingen doen dit hardop mee.
- Opschrijven** De leerlingen schrijven de woorden op. Let op dat ze de klanken zachtjes hardop meezeggen terwijl ze schrijven.
- Nakijken** De leerlingen controleren na het schrijven van ieder woord of ze het goed geschreven hebben. Controleer of de leerlingen niet alleen kijken, maar ook naar zichzelf luisteren terwijl ze het woord zacht hardop lezen.

Als de leerkracht de woorden niet voorleest, is het belangrijk dat de leerlingen de woorden zelf zachtjes hardop lezen en daarbij goed naar zichzelf luisteren.

Duidelijk voorlezen

Let bij het voorlezen van de woorden op het volgende:

- elke klank van het woord moet duidelijk hoorbaar zijn; slik het eind van het woord niet in;
- spreek z en s, en v en f duidelijk verschillend uit (stemhebbend/stemloos);
- spreek eenlettergrepige woorden ook echt uit als één lettergreep, dus melk en niet melluk, park en niet parruk. korf en niet korruk.

les 14.1

sch a t	sch uu r

sch oo l	sch oa p

sch i l	sch e p

les 14.2

schat _____

schuur _____

school _____

schaap _____

schil _____

schep _____

een schol is een vis. _____

14.1 Aanbieden van de woorden *schat*, *schuur*, *school*, *schaap*, *schil*, *schep*.

- Bied de woorden aan op de manier van het nadenkertje.

>> VERVOLG >> >>

Het verdelen van een woord in klanken

Bij een mkm-woord: bijvoorbeeld bel: *b/e/l*

Bij een woord met een lange klinker of tweeteekanklank: *r/aa/m; f/ou/t*

Bij een woord met een cluster: *br/ui/n; g/a/st*

Bij een verkleinwoord: *hok/je; haar/tje*

Begeleiden spellingzwakke leerlingen

Oefen met blokjes zoals bij les 1.1. Gebruik hiervoor **kopieerblad 2 of 3 spelling**. De leerkracht schrijft in de hokjes bovenaan een woord (één klank of cluster per hokje), de leerling leest dat hardop, hakt het in klanken en schrijft het in de hokjes eronder.

Puzzels van de .3 lessen

De leerlingen vullen de aangeboden woorden zorgvuldig in volgens de werkwijze van het nadenkertje. Het eerste woord bovenaan, het tweede daaronder, en het derde onderaan. Daarna is er bij de pijl van boven naar beneden een woord te lezen. Dit kan worden ingevuld in het oplossingsvakje.

Differentiatie

- Leerlingen die nog niet zo vaardig zijn, schrijven de woorden en de zin van de .2 les nogmaals **op de lijntjes** in het werkboek volgens de werkwijze van het nadenkertje.
- Leerlingen die weinig tot geen problemen hebben met spelling kunnen een keuze maken uit het volgende en dit **op de lijntjes** in het werkboek schrijven.
 - * Laat hen andere woorden schrijven. Dicteer die aan de instructietafel.
 - * Laat hen zelf woorden en een zin bedenken.
 - * Laat hen woorden uit het lesboek kiezen en opschrijven, of woorden van de betreffende kopieerbladen.

14.2 Herhalen van de woorden van les 14.1

- De leerlingen schrijven zelf de woorden van les 14.1 op de manier van het nadenkertje, ieder woord 3x.
- Daarna schrijven ze ook de zin ***een schol is een vis***. op, de woorden duidelijk gescheiden door witruimte.
- De leerkracht begeleidt de spellingzwakke leerlingen aan de instructietafel door te oefenen met blokjes zoals bij les 14.1. Gebruik hiervoor **kopieerblad 2 spelling** met woorden van **kopieerblad woordrijen na les 39, map 1**, met uitzondering van het woord **scheur**, in verband met **-eur**.

14.3 Puzzel, herhaling en differentiatie

- De leerlingen maken de puzzel boven aan de pagina.
- De oplossing is: ***school***.
- Daarna is er tijd voor differentiatie. Leerlingen die nog niet zo vaardig zijn, schrijven de woorden en de zin van les 14.2 nogmaals op de lijntjes in het werkboek volgens de werkwijze van het nadenkertje.
- Leerlingen die weinig tot geen problemen hebben met spelling kunnen een keuze maken uit het volgende en dit op de lijntjes in het werkboek schrijven.
 - * De extra woorden zijn: ***schop, schaar, schip, scheel, schok, schot*** en de zin: ***de stem is schor***.
 - * Laat hen zelf woorden en een zin bedenken.
 - * Extra oefenwoorden staan op **kopieerblad woordrijen na les 39, map 1**, met uitzondering van het woord **scheur**, in verband met **-eur**.

>> VERVOLG >> >>

Woordspel van de .4 lessen

De vierde spellingles van de week is ingeruimd voor een spel met woorden:

- De leerling kiest uit elke ballon één woord.
- Deze woorden worden achter elkaar geschreven tot een zin.
- Dit doet de leerling drie keer, steeds een andere zin.

Het mogen gekke zinnen worden, zolang ze maar correct gespeld zijn!

Kopieerblad 7 bevat lege ballonnetjes om eigen variaties te maken of om te gebruiken als extra oefening.

Dictee

De aangeboden woorden worden getoetst.

- Let op dat ook bij het dictee de leerlingen de werkwijze van het nadenkertje gebruiken, waarbij vooral het 'nakijken' niet vergeten mag worden.
- Lees de woorden per woord tweemaal duidelijk voor, waarna de leerlingen het woord opschrijven. De woorden moeten onder elkaar in de eerste kolom opgeschreven worden.
- Lees daarna de zin eerst in zijn geheel voor en daarna woord voor woord, zodat de leerlingen de tijd krijgen om elk woord op te schrijven.
- Nu krijgen de leerlingen twee nieuwe woorden aangeboden in zinnen. Deze woorden tellen niet mee voor de eindscore; het is alleen een oefening in het spellen van nieuwe woorden. Lees eerst de hele zin, en dan het woord. Daarna nogmaals de hele zin, nogmaals het woord, en dan het woord nog een keer langzaam, zodat de leerlingen het kunnen opschrijven.

Score:

0 fout = goed

1 fout = ruim voldoende

2 fout = voldoende

3-4 fout = zwak

meer dan 4 fout = onvoldoende

Remediëren

- Na het nakijken en beoordelen van de dictees is het van groot belang dat de fouten verbeterd worden. Laat de leerling elk fout geschreven woord 2x correct opschrijven; hiervoor is ruimte na elk woord.
- Leerlingen die zwak of onvoldoende scores krijgen bij de volgende les begeleiding aan de instructietafel.

14.4 Spel met woorden

- De leerlingen maken het woordspel boven aan de pagina.
- Daarna kiezen ze vier woorden uit de lessen van deze week, die ze het moeilijkst vinden. Deze schrijven ze nog 3x onder het spel.
- En tot slot de zin van les 14.2 of 14.3, of een zin van het woordspel.

14.5 Dictee

- Lees de volgende woorden voor: **schat, schuur, school, schaap, schil, schep**.
- Lees daarna de volgende zin eerst in zijn geheel voor en daarna woord voor woord: **een schol is een vis**.
- Lees de zinnen met de twee nieuwe woorden voor:
 - * Ik zag een **schim** in het donker.
– schrijf het woord: **schim**
 - * De plank hing **scheef**.
– schrijf het woord: **scheef**
- Kijk tot slot alle dictees na en laat de leerlingen de foute woorden 2x correct opschrijven.

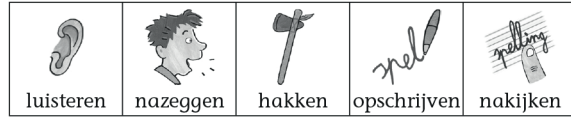
Werkboeklessen

(printen voor elke leerling)

les 14.1

sch	a	t

sch	uu	r

sch	oo	l

sch	aa	p

sch	i	l

sch	e	p

les 14.2

3x

schat

schuur

school

schaap

schil

schep

1x een schol is een vis.

les 14.3

vul in: scheur, bloos, stoel

 luisteren	 nazeggen	 hakken	 opschrijven	 nakijken
--	--	---	--	---

---	--	-
--	--	-
---	--	-

dan lees je:

→

---	--	-
-----	----	---

3x

1x

--

les 14.4 maak 3x een zin

 luisteren	 nazeggen	 hakken	 opschrijven	 nakijken
--	--	---	--	---

de schoen
de reus
de scheet

1

ruikt
schiet
zit

2

in
met
naar

3

de doos.
een bloem.
de voet.

4

Three sets of handwriting practice lines, each consisting of a solid grey top bar, a dotted midline, and a solid grey bottom bar.

3x

Three columns of handwriting practice lines, each consisting of a solid grey top bar, a dotted midline, and a solid grey bottom bar.

1x

One set of handwriting practice lines, consisting of a solid grey top bar, a dotted midline, and a solid grey bottom bar.

les 14.5 dictee

 luisteren	 nazeggen	 hakken	 opschrijven	 nakijken
--	--	---	--	---

Handwriting practice area with multiple sets of horizontal lines and shaded writing zones.

extra dictee

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

Handwriting practice area with multiple rows of dotted lines and shaded writing zones.

extra dictee

 luisteren	 nazeggen	 hakken	 opschrijven	 nakijken
--	---	---	--	---

Handwriting practice area with multiple rows of dotted lines and shaded writing zones.

Nadenkertje

(printen voor elke leerling)

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

				
luisteren	nazeggen	hakken	opschrijven	nakijken

Wij wensen je veel plezier!

Namens het hele team van Actief Leren Lezen wensen wij je veel plezier met het uitproberen van Actief Leren Lezen in jouw klas.

Het proeflessenpakket voor groep 3 is met zorg samengesteld. Heb je toch nog vragen? Of loop je ergens tegenaan? Neem dan contact met ons op. Wij helpen je graag verder!

Contact opnemen

Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

